

створюється з метою забезпечення максимально ефективного використання всіх захисних заходів для мінімізації (або недопущення) негативного впливу небезпек, загроз та ризиків. Відпрацювання механізму управління економічною безпекою підприємства гарантуватиме протидію загрозам фінансового характеру, стабільний розвиток підприємства, його прибуткове функціонування та підвищення його економічного потенціалу.

Список використаної літератури

1. Коробчинський О. Л. Методика формування системи економічної безпеки підприємства [Текст] / О. Л. Коробчинський // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4. – С. 41-45.
2. Живко З.Б. Системний підхід до управлінського процесу підприємства: інформаційні технології та взаємодія підсистем безпеки / З.Б. Живко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна : зб. наук. праць. Вип. 1. – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – С. 230–237.
3. Франчук В.І. Особливості організації системи економічної безпеки акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки : монографія / В.І. Франчук. – Львів: ЛДУВС, 2010. – 440 с.
4. Сумець О.М. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека / О.М. Сумець, М.Б. Тумар. – К. : Вид-во "Хай-Тек Прес", 2008. – 400 с.
5. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : підручник / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.
6. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення [Текст] : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук ; за ред. Т. Г. Васильціва. – Львів : Ліга-Прес, 2012. – 386 с.
7. Судакова О. І. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства [Текст] / О.І. Судакова // Економічний простір. – 2008. – № 9. – С. 140–148.
8. Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства [Текст] : автореферат дис. канд. екон. наук : 08.06.01 / К. С. Горячева ; Київський нац. ун-т технологій та дизайну. – К., 2006. – 17 с.

ВИЗНАЧЕННЯ РИЗИКІВ ТА ЗАГРОЗ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Литовченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Олещенко А. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Економічна безпека є інтегрованою системою забезпечення ефективного захисту активів компанії, а також надійного функціонування бізнес-процесів і ліквідації та мінімізації можливих фінансових втрат. Спочатку термін «економічна безпека» розглядався вужче, як забезпечення надійного захисту комерційної таємниці та інших секретів підприємства, але з часом поняття було розширено за рахунок одного з важливих факторів - змін економічних функцій держави. У сучасній економічній науці універсальним визначенням економічної безпеки підприємства є: «Економічна безпека підприємства - це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для

запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і в майбутньому» [2].

Основна діяльність в економічній безпеці полягає в тому, щоб мінімізувати вплив зовнішніх і внутрішніх загроз фінансової, матеріальної, інформаційної та кадрової природи. Як показує практика, часто керівники компаній досить уважно відносяться до зовнішньої безпеки бізнесу. Однак методи, які вони використовують для прогнозування та управління ризиками занадто прості і застарілі. Щоб виявити найбільш характерні відмінності між ризиками і загрозами, треба розглянути кожен з цих категорій більш докладно.

Загрози економічній безпеці прийнято розділяти на зовнішні і внутрішні. Зовнішні загрози в свою чергу поділяються на: загрози безпеки бізнес-середовища (недобросовісна конкуренція, шахрайство); загрози навколишнього середовища (стихійні лиха, техногенні аварії); загрози політичного середовища (політична нестабільність, експропріація). Внутрішні загрози є організаційні проблеми, такі як шахрайство серед співробітників, страйки, зловмисні дії та ін.

Ризики, в свою чергу, бувають: операційні (політичні, фінансові); надзвичайних ситуацій (стихійні лиха, антропогенні небезпеки); ринкові (конкурентні, валютні); організаційні (страйки, втрата ключових співробітників); проектні (ризик замовника, інвестиційний ризик). Більшість ризиків можуть переходити в категорію загроз безпеки при певних умовах, це дозволяє розглядати їх як потенційні загрози, деякі види ризиків але суті і є загрозами. Ризики є більш широким поняттям, на відміну від загроз, і внаслідок цього можна з упевненістю сказати, що система економічної безпеки є ризик-орієнтованою, тобто виявлення, аналіз і оцінка ризиків повинні служити першоосновою для прийняття управлінських рішень по забезпеченню безпеки.

Завдання ризик-менеджменту полягає в прогнозуванні та вжиття заходів щодо запобігання або контролю втрат всередині компанії. Процес управління ризиками включає в себе визначення впливу на потенційні збитки, вимір цих впливів і прийняття рішення щодо захисту компанії від шкоди, враховуючи характер ризиків. Компанії повинні використовувати ризик-менеджмент для аналізу можливих ризиків і для того, що збалансувати потенційні вигоди від потенційних проблем і уникнути дорогих помилок. Варто зазначити, що компанії стикаються з величезною кількістю ризиків і одні з них є більш важливими, ніж інші [3].

Впровадження системи ризик-менеджменту на підприємствах дає можливість:

- виявити можливі ризиків на всіх етапах діяльності;
- спрогнозувати, порівняти і проаналізувати виникаючі ризики;
- розробити необхідну стратегію управління і комплекс прийняття рішень по мінімізації та усунення ризиків;
- створити умови, необхідні для реалізації розроблених заходів;
- проводити моніторинг роботи системи управління ризиковими ситуаціями;
- аналізувати і контролювати отримані результати [1].

Ризик-менеджери визначають їхню соціальну значимість і здатність впливу при ідентифікації і вимірюванні впливу. Після цього вони розглядають різні методи для обмеження або запобігання ризиків, а потім вибирають кращий з них, який більше орієнтований на цілі компанії і враховує наявні у неї ресурси належним чином. Після того, як метод обраний і реалізований, його необхідно контролювати, щоб гарантувати, що він принесе бажані результати.

З метою ефективного ризик-менеджменту підприємству необхідна система управління інтегральним ризиком, яка полягає в комплексному підході до оцінки максимального числа факторів ризику діяльності підприємства, що здійснюється в умовах динамічного економічного середовища. Розробка комплексу заходів захисту від ризиків та загроз є обов'язковою умовою функціонування підприємства у сьогоденні.

Список використаної літератури:

1. Knowledge-Based Risk Management framework for Information Technology. Project Samer Alhawaria, Louay Karadshehb, Amine Nehari Taletc, Ebrahim Mansoura. International Journal of Information Management 32 (2012) 50– 65.

2. Васильців Т.Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : [монографія] / Т.Г. Васильців, В.І. Волошин, О.Р. Бойкевич, В.В. Каркавчук ; за ред. Т.Г. Васильціва. - Львів : Видавництво, 2012. - 386 с.

3. Марченко О.М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства : [навч. посіб.] / О.М. Марченко, І.П. Мойсеєнко. - Львів, 2011. - 380 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ТА ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Мізік Ю. І., канд. екон. наук, Леонова Ю. В., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Поліграфічна промисловість є частиною галузевого комплексу друку, в який включається видавнича справа та книжкова торгівля. Від стану цього комплексу залежить випуск друкованих видань та іншої інформаційної продукції, яка є необхідною для різноманітних галузей діяльності суспільства має стратегічне значення, адже є основою культури, освіти та накопичення знань.

Поліграфічне підприємство є учасником ринку поліграфічних робіт, які виконуються для різноманітних замовників, зокрема, для видавництв та видавничих організацій. Ринок поліграфії поєднує багатьох учасників між собою у досить тісному взаємозв'язку та має свої особливості, що відрізняє його від інших. Видавничо-поліграфічна справа вимагає врахування багатьох аспектів: пошук поліграфічної бази, підготовку видань до друку, виконання поліграфічних робіт на відповідному обладнанні та безпосередню реалізацію готових тиражів через оптові та роздрібні торгові мережі. У складі даного ринку можна виділити два рівні: зовнішній – такий, що безпосередньо виходить на споживача друкованої продукції видавництв (читача), та внутрішній –